

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Regionális és környezeti gazdaságtan mesterképzési szak

**A népességmegtartó képesség, mint mérőszám a fenntartható
területfejlesztés eszközeként a Dél-Dunántúli régió Hegyháti
Járásában**

Belső konzulens: Eгри Zoltán

Egyetemi docens

Belső konzulens

intézete/tanszéke: Vidékfejlesztés és Fenntartható
Gazdaság Intézet, Vidék- és
Területfejlesztési Tanszék

Készítette: Herke Csaba

Képzési hely – Kaposvári Campus

Jelenleg Magyarországon a településeink közel egyharmada 500 fő alatti kistelepülés, ugyanakkor mindössze a lakosság 3%-a él ezeken a településeken, jelentős a népesség koncentrálódása. Viszont ezek a területek még így is jelentős értékekkel bírnak. Habár lemaradnak a városi területektől a kutatás-fejlesztés és a szolgáltatások hiánya miatt, olyan egyedi kultúrát és bizonyos társadalmi csoportoknak egyéb értékeket, mint például a zöld környezet és a nyugalom, tiszta levegő tartalmaznak, amelyeket kár lenne a népességcsökkenés hatására hagyni elveszni. Ezért a népességmegtartó képességet szerettem volna egy felhasználható mérőszámmá tenni, amelynek első lépéseként településinél magasabb szinten és egyszerűsítve szerettem volna kiszámolni azt, hogy általánosabban felhasználható és területi összehasonlításokban felhasználható legyen a mérőszám.

A dolgozatban 1 db Q módszeres kutatás a Dél-Dunántúlon élő külföldiek körében és 1 db Q módszeres kutatás a településfejlesztés Dél-Dunántúli résztvevői körében került vizsgálatra. Emellett egy online kérdőív a népességmegtartó képesség jelentős számú szubjektív összetevőinek felmérésére a Hegyháti járásban szintén kivitelezésre került. A kérdőívek nem reprezentatívak voltak és kitöltő számuk el is maradt a várttól, így csak támpontnak megfelelőek eredményekként, nem egyértelmű, távolra mutató eredményekként.

A régióban élő külföldiek elsősorban az idősebb korosztály tagjai, negatívan értékelik a régió gazdasági fejlettségét és vonzerejét a fiatalok számára, ugyanakkor hozzájárulnak a helyi gazdaság serkentéséhez magyar termékek vásárlásával és helyi szolgáltatások igénybevételével. Pozitívum, hogy a kitöltők önmagukat a helyi közösség részének érzik, a helyi közösséggel jó kapcsolatot ápolnak.

A régióban élő, területfejlesztésben érintett résztvevők közül elsősorban inaktív területfejlesztési szakemberek és önkormányzati szereplők töltötték ki a kérdőívet, itt figyelemreméltó az aktív szakember kitöltők hiánya. Jól elkülöníthető a szakemberek és az önkormányzati szereplők véleménye, ugyanakkor mindkét csoport egyetértett abban, hogy jelenleginél több forrás szükséges Magyarország számára, az elmaradott régióinkban is. Emellett egyetértettek a csoportok az EU területfejlesztési alapelveihez való pozitív hozzáállásukban is, mint például a szubszidiaritás elve, amely alapján a területfejlesztés irányítása és a fejlesztési forrásokról való döntés a lehető legalacsonyabb szinten történik. itt fontos cél lehet a résztvevők közötti kommunikáció és együttműködés erősítése.

A népességmegtartó képességből részben egy online kérdőíves felmérés keretében, részben általam, adatbázisok és térkép elemzés felhasználásával került kiszámításra. 10 db változót én értékeltem ki adatbázisok és térképek alapján, másik 10 db változót pedig a kérdőívvel

szerettem volna kiértékelteni a járásban élő emberek véleménye alapján. A különböző társadalmi csoportok és egyének különböző preferenciáit figyelembe véve az adatok elemzése után az adatokból egyszerű súlyozással és átlagolással kiszámítottam egy számot, majd összekombináltam az általam számított és a kérdőív alapján kiszámított számokat, és így megkaptam, hogy a Hegyháti járás népességmegtartó képessége 65.2 a maximális 100-ból, amely a járás helyzete alapján reális értéknek tűnik, de más területek népességmegtartó képességének kiszámításának hiányában, viszonyítási alap nélkül nem jelenthető ki egyértelműen, hogy ez a szám megfelelő.